

Sygn. akt III KK 602/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Andrzeja Pogorzelskiego
w sprawie **T. W.**

obwinionego z art. 94 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 lutego 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego - na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w B.

z dnia 20 czerwca 2018 r., sygn. akt XIV W (...),

- 1. na podstawie art. 104 § 1 pkt 7 k.p.s.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w. uchyla zaskarżony wyrok i umarza postępowanie;**
- 2. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2018 r., sygn. akt XIV W (...), Sąd Rejonowy w B. , po rozpoznaniu sprawy T. W. obwinionego o to, że:

1. „w dniu 12 września 2017 r. o godzinie 12:30 w m. K. gm. S na drodze publicznej prowadzącej do [...] Centrum [...], kierując pojazdem marki F. o

numerach rejestracyjnych (...) nie zastosował się do sygnałów i poleceń podawanych przez osoby uprawnione do kierowania ruchem”, tj. o czyn z art. 92 § 2 k.w.,

2. „w tym samym miejscu i czasie kierował pojazdem marki F. o nr rej, (...) nie posiadając uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi”, tj. o czyn z art. 92 § 1 k.w.,

uznał obwinionego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów, tj. wykroczeń z art. 92 § 2 k.w. oraz z art. 94 § 1 k.w. i za to, w myśl art. 9 § 2 k.w. na podstawie art. 94 § 1 k.w. wymierzył mu karę grzywny w kwocie 1500 zł (pkt 1 części dyspozytywnej wyroku), a nadto na podstawie art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 k.w. orzekł wobec wyżej wymienionego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres roku (pkt 2 wyroku). Obwiniony zwolniony został także od ponoszenia kosztów postępowania (pkt 3 wyroku).

Orzeczenie to nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się w dniu 19 lipca 2018r.

Kasację na korzyść ukaranego wniósł na podstawie art. 110 § 1 k.p.s.w. Prokurator Generalny, zaskarżając orzeczenie Sądu Rejonowego w całości. Skarżący zarzucił „rażące i stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.s.w. naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w. polegające na ukaraniu T. W. , wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 czerwca 2018 r., sygn. akt XIV W (...), za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w., popełnione w dniu 12 września 2017 r., podczas gdy postępowanie o ten sam czyn zostało wcześniej zakończone prawomocnym, od dnia 15 czerwca 2018 r., wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie o sygnaturze XIV W(...)”. Podnosząc ten zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.

Kasację tę podtrzymał uczestniczący w rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Krajowej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna, bowiem rzeczywiście wystąpiła w tej sprawie bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci *rei iuticatae*.

Z dołączonych do kasacji akt sprawy o sygn. XIV W (...) Sądu Rejonowego w B. wynika, że wyrokiem tego Sądu z dnia 7 czerwca 2018 r. T. W. uznany został za winnego popełnienia wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. polegającego na tym, że „w dniu 12 września 2017 r. o godz. 12:30 w m. K. gm. S. na drodze publicznej prowadzącej do [...] Centrum [...] kierował pojazdem marki F. o numerach rejestracyjnych (...) nie posiadając uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi”. Za ten czyn wymierzono obwinionemu karę grzywny w kwocie 500 zł (pkt 1 wyroku), a nadto orzeczono – na podstawie art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 k.w. – środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 6 miesięcy (pkt 2 wyroku).

Zestawienie opisu wykroczeń, za które ukarano T. W. w obu postępowaniach nie pozostawia wątpliwości, że zarówno w sprawie XIV W (...), jak i w sprawie XIV W (...), chodzi o ten sam czyn tego samego obwinionego. Przekonuje o tym również treść zawartych w aktach tych spraw wniosków o ukaranie z dnia 13 października 2017 r. oraz całość materiału dowodowego, który został do nich dołączony. Wprawdzie sprawa objęta kasacją Prokuratora Generalnego dotyczyła również wykroczenie z art. 92 § 2 k.w. (wniosek o ukaranie we wcześniej osądzonej sprawie XIV W (...)) był zresztą identyczny, chociaż rozstrzygnięto ostatecznie w wyroku wyłącznie o wykroczeniu z art. 94 § 1 k.w.) nie zmienia to wszakże postaci rzeczy, że w jednym oraz drugim wyroku uznającym winę obwinionego chodziło o jedno i to samo zdarzenie historyczne.

Co więcej, w sprawie będącej przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego doszło także do innych uchybień bowiem sąd *meriti* ukarał T. W. za dwa wykroczenia pozostające, jak należy domniemywać jego zdaniem, w zbiegu realnym, o czym przekonuje chociażby wymierzenie kary na podstawie art. 9 § 2 k.w., zresztą też zastosowanego w sposób błędny, gdyż bez wątpienia czyn z art. 92 § 2 k.w. przewiduje karę surowszą (areszt lub grzywna) niż czyn z art. 94 § 1 k.w. (wyłącznie grzywna). Tymczasem w tym wypadku mamy do czynienia z eliminacyjnym zbiegiem przepisów z art. 9 § 1 k.w. (czyn wyczerpujący znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach), a powinno to skutkować – w związku z tym, że nie jest to zbieg pozorny – przyjęciem rzeczywistego

(realnego) zbiegu przepisów, a więc uznaniem, że jest to jeden czyn i takie jego opisanie oraz tym samym powołanie w kwalifikacji prawnej i podstawie ukarania przepisu przewidującego najsurowszą karę, a pominięciu (wyeliminowaniu) tych przepisów (również z kwalifikacji prawnej) odpowiadającym typom zbiegających się wykroczeń zagrożonych łagodniejszą karą (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 30 marca 2015 r., II KK 62/15 i z dnia 12 czerwca 2019 r., IV KK 626/18).

Nie ulega też wątpliwości, że ukaranie sprawcy wykroczenia za dwa wykroczenia w wypadku, gdy ten sam czyn wyczerpywał znamiona zawarte w dwóch przepisach powoduje, że postępowanie później prawomocnie zakończone dotknięte jest wadą w postaci *rei iudicatae*" (R. Stefański, Przegląd uchwał Izby Karnej SN w zakresie prawa karnego materialnego, prawa karnego wykonawczego, prawa karnego skarbowego i prawa wykroczeń za 2002 r., WPP 2003, nr 1, s. 109-110; tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 września 2002 r., I KZP 22/02, OSNKW 2002, z. 11-12, poz. 107 oraz wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r., V KK 12/15). D

Relacje między osądzonymi w odrębnych postępowaniach wykroczeniami popełnionymi przez T. W. w dniu 12 września 2017 r., nawet przy prawidłowym przyjęciu art. 92 § 2 k.w., w sprawie poddanej obecnej kontroli kasacyjnej, jako podstawy kwalifikacji prawnej i wymiaru kary, skutkowały powstaniem stanu *idem*, a konsekwencje tego są całkowicie jasne z punktu widzenia treści art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w. w zw. z art. 9 § 1 k.w. Postępowanie, w którym miałoby dojść do wydania orzeczenia późniejszego w relacji do wcześniejszego prawomocnego orzeczenia, tak zaś było w tym wypadku (prawomocność wyroku z dnia 7 czerwca 2017 r. w dniu 15 czerwca 2017 r., a więc przed wydaniem wyroku w skrawie XIV W (...)), powinno zakończyć się umorzeniem. W niniejszej sprawie tak się nie stało w związku z czym przywrócenie stanu zgodnego z prawem było możliwe wyłącznie w drodze uwzględnienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia wniesionego na korzyść ukaranego.

Implikowało to uchylenie – na podstawie art. 104 § 1 pkt 7 k.p.s.w. – wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 20 czerwca 2018 r. sygn. akt XIV W (...), a następnie umorzenie postępowania w oparciu o ujemną przesłankę procesową określoną w art. 5 § 1 pkt 8 k.p.s.w.

Uwzględniając powyższe orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku, obciążając Skarb Państwa kosztami postępowania (art. 119 § 2 pkt 1 k.p.s.w.).